

Հաստատված է
ՀԱԱՀ գիտական խորհրդում
„-----„ -----2016 թ.
(արձանագրություն №)

Վավերացնում եմ
Ս. Թարվերդյան
„-----„ ----- 2016 թ.

ԿԱՐԳ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՇԵՌԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ

Սույն կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում հեռակա ուսուցմամբ կրթության կազմակերպման պայմանները: Այն մշակվել է՝ համաձայն «<Կրթության մասին>> ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 8-րդ մասի, «<Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին>> ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 8-րդ կետի:

I. Ընդհանուր դրույթներ

1. Հեռակա ուսուցման բովանդակությունը որոշվում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից հաստատված բարձրագույն կրթության պետական կրթական չափորոշիչներով:
2. Հեռակա ուսուցման հիմնական նպատակներն են՝
  - ա) հիմնական աշխատանքից չկտրված և առկա ուսուցմամբ կրթություն ստանալու հնարավորություն չունեցող անձանց կրթական պահանջմունքների բավարարումը,
  - բ) կրթական ծառայությունների մատուցման ոլորտի ընդլայնումը հանրապետության հեռավոր շրջաններում և արտասահմանում բնակվող անձանց համար,
  - գ) ուսումնական հաստատություններում օգտագործվող կրթական տեխնոլոգիաների ընդլայնումը և կատարելագործումը:

II. Հեռակա ուսուցմամբ սովորողների ընդունելությունը

3. ՀՀ բուհերում հեռակա ուսուցումը վճարովի է, բացառությամբ՝ «<Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին>>»

<<Զինձառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին>> և <<Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների սոցիալական պաշտպանության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով նախատեսված արտոնություններից օգտվող ուսանողների:

4. Հեռակա ուսուցմամբ բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ստանալու իրավունք ունեն բարձրագույն, միջնակարգ, միջին մասնագիտական, նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և մասնագիտական տեխնիկական կրթություն ունեցող քաղաքացիները՝ առանց տարիքային սահմանափակման:
5. Հեռակա ուսուցման ընդունելության կանոնները և ընդունելության տեղերը (ըստ մասնագիտությունների) հաստատում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
6. Ընդունելության ժամանակ դիմորդներին տրվող արտոնությունները սահմանվում են <<Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին>>, <<Զինձառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին>> և <<Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների սոցիալական պաշտպանության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով, ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ուսանողական նպաստ և պետական կրթաթոշակ տալու կարգով և հեռակա ուսուցման ընդունելության կանոններով:
7. Մրցույթով անցած դիմորդները պայմանագիր են կնքում բուհի հետ:

III. Հեռակա ուսուցմամբ ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը

8. Հեռակա ուսուցմամբ բարձրագույն մասնագիտական կրթական ծրագրերի յուրացման նորմատիվային ժամկետները սահմանվում են յուրաքանչյուր մասնագիտության՝ համապատասխան որակավորման աստիճանի պետական կրթական չափորոշիչներով (ըստ կրթական ծրագրերի՝ առկա ուսուցման նորմատիվային ժամկետից 6 ամսից մինչև 1 տարի և ավելի):
9. Հեռակա ուսուցմամբ ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում է համաձայն ուսումնական պլանի և ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցի:

10. Ուսումնական պլանը կազմվում է առկա ուսուցման օրինակելի ուսումնական պլանի հիման վրա՝ պահպանելով հետևյալ պայմանը առկա ուսուցման ծավալը յուրաքանչյուր տարում պետք է կազմի 160 ժամից ոչ պակաս:
  11. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը (աշխատանքային պլան) կազմվում է յուրաքանչյուր կիսամյակի կամ ուստարվա համար՝ ուսումնական պլանի հիման վրա: Ժամանակացույցում նշվում են ուսումնասիրվող առարկաները (դասընթացները), յուրաքանչյուր առարկայի համար հատկացված լսարանային ժամաքանակը և ստուգման ձևը:
  12. Ուսումնական պլանը և ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը կազմվում են բուհերի ուսումնամեթոդական ստորաբաժանումների կողմից՝ համապատասխան ֆակուլտետների հետ համատեղ և հաստատվում ռեկտորի (ուսումնական գծով պրոռեկտորի) կողմից:
  13. Դասընթացներն անցկացվում են բուհի կողմից սահմանված ժամանակացույցով՝ մինչև հինգ շաբաթ ընդհանուր տևողությամբ: Դասընթացներն ավարտվում են քննաշրջաններով, որոնք լինում են՝
    - ա) ուսումնաքննական (կիսամյակային կամ տարեկան), որի ընթացքում կատարվում են գործնական, լաբորատոր և կուրսային աշխատանքներ (նախագծեր), ամփոփիչ դասընթացներ՝ ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում ստացած գիտելիքների համակարգման, ընդլայնման և խորացման նպատակով, անցկացվում են քննություններ, ստուգաքվեր, պրակտիկաներ (եթե դրանք նախատեսված են ուսումնական պլանով), ինչպես նաև դրույթային դասախոսություններ և այլ դասընթացներ,
    - բ) ամփոփիչ ատեստավորման, որի ընթացքում ուսանողները հանձնում են քննություններ, պաշտպանում ավարտական թեզ:
- Յուրաքանչյուր կիսամյակից առաջ ուսանողներին ուղարկվում է սահմանված ձևի տեղեկանք-կանչ:
- Քննաշրջանների պարապմունքներն անցկացվում են ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցի հիման վրա կազմված դասացուցակներով:
14. Հեռակայող ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական մասը գրավոր աշխատանքների կատարումն է: Գրավոր աշխատանքները, համաձայն

ուսումնական պլանի, նախատեսվում է յուրաքանչյուր կիսամյակի համար: Յուրաքանչյուր ուսանողի տրվում է անհատական ժամանակացույց, որտեղ նշվում են առարկաների (դասընթացների) անվանումները, գրավոր և կուրսային աշխատանքների (նախագծերի) քանակը, դրանց ներկայացման ժամկետները, միջանկյալ և ամփոփիչ ստուգման ձևերը: Անհատական ժամանակացույցում նշվում է նաև հաջորդ կիսամյակի անցկացման ժամկետները և բուհի համապատասխան ստորաբաժանումների (դեկանատ, ամբիոններ) հեռախոսահամարները: Սահմանված ժամկետներում գրավոր աշխատանքները չներկայացրած ուսանողները դրանք ներկայացնում են կիսամյակի առաջին օրը:

Բոլոր գրավոր աշխատանքները բուհի համապատասխան ամբիոններում ենթարկվում են գրախոսման և նախնական գնահատման:

14.1 Հեռակա ուսուցման ուսանողը ստուգողական, կուրսային աշխատանքի և արտադրական պրակտիկայի առաջադրանքները ստանում է համապատասխան ամբիոնից՝ ուսումնական պարապմունքների ընթացքում:

14.2 Նշված աշխատանքները ուսանողը դասախոսի խորհրդատվությամբ, մեթոդական ուղեցույցներին համապատասխան գրում է անձամբ, իր ձեռագրով և ներկայացնում հեռակա ուսուցման դեպարտամենտի համապատասխան մասնագիտության գործավարին: Գործավարը ստուգում է ձեռագրի համապատասխանությունը, աշխատանքները կնքում է գրանցում համապատասխան մատյանում և ներկայացնում է համապատասխան ամբիոնի վարիչին:

14.3 Ամբիոնում աշխատանքները հատուկ մատյանում գրանցելուց հետո ամբիոնի վարիչը նշված աշխատանքները մակագրում և հանձնում է համապատասխան դասախոսներին՝ սահմանված ժամկետում ստուգման համար: Դասախոսը ստուգում է աշխատանքի և ձեռագրի համապատասխանությունը սահմանված պահանջներին:

14.4 Սահմանված պահանջներին չհամապատասխանող աշխատանքներն ամբիոնում գրանցելուց հետո դասախոսը առանձնացված լսարանում ուսանողին տալիս է անհրաժեշտ խորհրդատվություն, իսկ տետրը հանձնում է ամբիոնի վարիչին պահպանման համար:

Թերությունները շտկելուց հետո աշխատանքները ուսանողը ներկայացնում է սույն կարգի 2-րդ կետի համաձայն:

14.5 Կուրսային աշխատանքների (նախագծերի) նախնական ստուգումից հետո կատարվում են հետևյալ նշումները. <<Թույլատրվում է պաշտպանության>> կամ <<Չի թույլատրվում պաշտպանության>>: Պաշտպանությունն անցկացվում է համապատասխան ամբիոններում սահմանված կարգով: Բացասական գրախոսված գրավոր և կուրսային աշխատանքները, որպես կանոն, վերադարձվում են լրամշակման և կրկնակի ներկայացման:

14.6 Ստուգողական աշխատանքների հանձնումը, կուրսային աշխատանքների (նախագծերի), պրակտիկաների հաշվետվությունների պաշտպանությունը և ստուգարքների ու քննությունների անցկացումը իրականացվում է ամբիոնի վարիչի ղեկավարությամբ ստեղծված հանձնաժողովի կողմից:

14.7 Դասախոսը ստուգողական աշխատանքներն ընդունելուց և կուրսային աշխատանքների (նախագծերի) և արտադրական պրակտիկայի հաշվետվությունների պաշտպանությունն ավարտելուց հետո, աշխատանքների վրա կատարվում են համապատասխան նշումներ, լրացնում է տեղեկագիրը և ստուգման գրքույկը, որից հետո տեղեկագրերը վերադարձվում են ամբիոնի վարիչին:

Քննության ավարտից հետո քննական տեղեկագրերը և տետրերը (ամբիոնի մատյանում արդյունքները գրանցելուց հետո) դասախոսը հանձնում է ամբիոնի վարիչին հեռակա ուսուցման ղեկարտամենտ ներկայացնելու համար:

14.7 Ընդունված ստուգողական և կուրսային աշխատանքները (նախագծերը) և արտադրական պրակտիկայի հաշվետվությունները մինչև սահմանված ժամկետում ակտավորումը պահվում են ամբիոնի վարիչի մոտ:

14.8 Ընդունված ստուգողական, կուրսային աշխատանքները (նախագծերը), արտադրական պրակտիկայի հաշվետվությունները և ուսանողների քննական տետրերը ակտավորվում և ոչնչացվում են ուսումնամեթոդական կենտրոնի, հեռակա ուսուցման ղեկարտամենտի և համապատասխան ամբիոնի աշխատակիցներից կազմված հանձնաժողովի կողմից ուսումնական տարվա ավարտից 6 ամիս հետո: Իսկ ավարտական կուրսի ուսանողների

համապատասխան աշխատանքները ոչնչացվում են պետական քննությունների և դիպլոմային աշխատանքների նախագծերի պաշտպանությունը ավարտելուց հետո՝ մինչև 3 ամսվա ընթացքում:

15. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման ձևերն ու մեթոդները (միջանկյալ, ամփոփիչ քննություններ, ստուգարքներ), հաճախականությունը, ինչպես նաև դրանց կազմակերպման ու անցկացման կարգը սահմանում է բուհը:

16. Քննաշրջանին թույլատրվում են մասնակցել այն ուսանողները, ովքեր հանձնել են տվյալ կիսամյակում կամ ուստարում ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների բոլոր բաղկացուցիչները:

17. Նույն առարկայից երեք անգամ անբավարար գնահատական ստանալու կամ նույն քննաշրջանում երեք առարկաներից (ստուգարք և քննություն) անբավարար գնահատական ստանալու դեպքում ուսանողը հեռացվում է բուհից:

IV. Ուսումնական գործընթացի մեթոդական ապահովումը

18. Ուսանողների համար ուսումնական գործընթացի մեթոդական ապահովումը ներառում է՝

- ա) ուսումնական պլանով նախատեսված բոլոր առարկաների ծրագրերը,
- բ) ուսումնական ձեռնարկներ և հեռակայողների համար ստեղծված դասախոսությունների տեքստեր,
- գ) կիսամյակների միջև ընկած ժամանակահատվածում ինքնուրույն աշխատանքների կազմակերպման մեթոդական ցուցումներ,
- դ) գրավոր աշխատանքների թեմաներ, առաջադրանքներ, թեստեր,
- ե) ամփոփիչ ստուգումների հարցաշարեր,
- զ) ամբիոնների կողմից մշակված տեսալսողական նյութեր և էլեկտրոնային տեսքով ստեղծված մեթոդական այլ նյութեր:

19. Յուրաքանչյուր կիսամյակից հետո բուհը պարտավոր է բոլոր ուսանողներին ապահովել հաջորդ կիսամյակի համար անհրաժեշտ ուսումնամեթոդական փաստաթղթերով և համապատասխան նյութերով:

V. Պետական ամփոփիչ ատեստավորման կազմակերպումը

20. Ամփոփիչ ատեստավորման թույլատրվում են այն անձինք, ովքեր ավարտել են հիմնական մասնագիտական կրթական ծրագրով նախատեսված ուսուցման լրիվ կուրսը և հաջողությամբ հանձնել ուսումնական պլանով նախատեսված բոլոր քննություններն ու ստուգարքները:
21. Ուսանողները ամփոփիչ ատեստավորման թույլատրվում են բուհի ռեկտորի հրամանով համապատասխան ֆակուլտետների (դեկանների) ներկայացրած տվյալների հիման վրա:
22. Ամփոփիչ ատեստավորումը կազմակերպվում և անցկացվում է ատեստավորող հանձնաժողովի կողմից՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից սահմանված կարգով:
23. Ամփոփիչ ատեստավորումը հաջողությամբ անցած շրջանավարտներին տրվում է սահմանված նմուշի ավարտական փաստաթուղթ (դիպլոմ) և համապատասխան ներդիր:
24. Ամփոփիչ ատեստավորումը չանցած կամ ուսումն ընդհատած ուսանողներին իրենց ցանկությամբ տրվում է սահմանված ձևի ակադեմիական տեղեկանք: